

CODUL ETIC AL UNIVERSITĂȚII MARITIME DIN CONSTANȚA

Principii generale

Prin însuși istoricul existenței sale, Universitatea Maritimă din Constanța reprezintă o expresie a libertății și democrației, fiind o “hârtie de turnesol”, o “probă-martor” din acest punct de vedere.

Universitatea Maritimă din Constanța este o instituție ale cărei scopuri, valabile pentru fiecare membru al său, includ dezvoltarea și afirmarea profesională, evoluția cunoașterii și cercetării în condițiile respectării statului de drept și a drepturilor omului.

Universitatea Maritimă din Constanța respectă demnitatea fiecăruia dintre membrii săi și promovează integritatea academică.

Codul de etică și aplicarea sa nu exclud și nu înlocuiesc drepturile și obligațiile legale care revin membrilor universității.

Codul de etică universitară este unul instituțional. Nu se poate substitui codurilor pentru cercetarea științifică de profil și nici nu le suplinește pe acestea.

Prin specificul său, Universitatea Maritimă din Constanța participă la schimbul mondial de valori iar reprezentanții săi, profesori sau studenți, au datoria de a respecta codul de etică universitară în perioadele în care își desfășoară activitatea peste hotare, sau ca reprezentanți, ca “ambasadori” ai acesteia.

Valorile și principiile promovate și dezirabile în instituția noastră sunt: **libertatea academică, autonomia personală, dreptatea și echitatea, meritul, profesionalismul, onestitatea și corectitudinea intelectuală, transparența, respectul și toleranța, responsabilitatea, bunăvoința și grija față de membrii comunității academice și față de societate.**

1. Libertatea academică

Universitatea Maritimă din Constanța este un spațiu liber de ingerințe, presiuni și constrângeri politice, religioase și de putere economică, exceptând constrângerile de natură științifică, legală și etică. Membrii universității sunt protejați față de cenzură, manipulari, persecuții, în condițiile respectării standardelor științifice și responsabilităților profesionale.

Orice membru al comunității universitare trebuie să evite lezarea libertății celorlalți, pe baza respectului pentru diferențe. Simultan, sunt încurajate: abordarea critică, parteneriatul intelectual și cooperarea, indiferent de opiniile politice sau de credințele religioase.

2. Autonomia personală

Universitatea Maritimă din Constanța promovează un mediu propice exercitării autonomiei personale.

Universitatea asigură condițiile necesare în vederea exercitării unui consimțământ informat referitor la programe, concursuri și oportunități de studiu și cercetare și oferă fiecărui membru al universității posibilitatea de a lua și aplica decizii în privința propriei cariere academice și profesionale.

3. Dreptatea și echitatea

Membrii universității vor fi tratați drept, corect și echitabil.

Astfel, nu sunt permise discriminarea sau exploatarea, în mod direct sau indirect. Universitatea Maritimă din Constanța promovează principiul potrivit căruia dreptatea se bazează pe împărțirea corectă și echitabilă a puterii și prevenirea abuzului de putere.

Universitatea adoptă măsuri ferme pentru nediscriminare și asigurarea egalității de șanse la studii, angajare și la programe, pentru eliminarea conflictelor de interese, pentru prevenirea și combaterea oricărei forme de corupție, favoritism și nepotism.

4. Meritul

Universitatea Maritimă din Constanța asigură recunoașterea, cultivarea și recompensarea meritelor personale și colective care conduc la împlinirea menirii sale instituționale.

Membrii universității trebuie să dea dovadă de profesionalism, de loialitate față de instituție și membrii comunității academice, creativitate, eficiență și performanță.

5. Profesionalismul

În Universitatea Maritimă din Constanța se urmărește cultivarea unui mediu propice pentru cercetare și competitivitate.

În acest scop, sunt promovate programe academice la standarde înalte, capabile să conducă la evoluția cunoașterii, la formarea specialiștilor competitivi și la creșterea prestigiului nostru în cercetare. Este încurajată și recompensată orientarea spre calitate științifică, pedagogică, în mod deosebit spre excelență, a profesorilor, cercetătorilor, studenților. Inițiativa și curiozitatea științifică sunt trăsături de bază ce trebuie să caracterizeze membrii comunității noastre academice, fiind încurajate și recompensate eficiența, calitatea și excelența profesională la nivel managerial și administrativ. Impostura, amatorismul, superficialitatea, dezinteresul și plafonarea vin în contradicție cu standardele universității noastre.

6. Onestitatea și corectitudinea intelectuală

Universitatea Maritimă din Constanța apără dreptul la proprietate intelectuală. Beneficiile și recompensele vor fi acordate creației intelectuale. Toți cei care au participat la diferite stadii ale unei activități de cercetare ale cărei rezultate devin publice trebuie menționați, în spiritul onestității profesionale, al recunoașterii și recunoștinței.

Este interzisă orice formă de fraudă intelectuală: plagiatul total sau parțial, copiatul în cadrul examenelor sau concursurilor, "fabricarea" rezultatelor cercetărilor, substituirea

lucrărilor sau a identității persoanelor examinate, preluarea lucrărilor de la colegi sau profesori, ca și tentativele de corupere în vederea fraudei.

7. Transparența

Universitatea Maritimă din Constanța respectă principiul transparenței tuturor categoriilor de informații care interesează membrii comunității universitare, potențialii candidați, absolvenții, instituțiile cu care colaborează și publicul larg, asigurând o informare consistentă și corectă.

În acest fel, este asigurată egalitatea de șanse în competiție și accesul echitabil la resursele universitare. Universitatea interzice ascunderea, falsificarea sau denaturarea informațiilor la care au dreptul membrii săi și publicul larg.

8. Responsabilitatea profesională și socială

Universitatea Maritimă din Constanța încurajează implicarea în problemele profesionale și publice, colegialitatea și spiritul civic, responsabilitatea.

Programele și activitățile universitare vor fi orientate către nevoile societății. Atunci când reprezintă Universitatea, membrii universității trebuie să respecte standardele etice și profesionale.

Este garantat membrilor Universității dreptul de a critica public, întemeiat și argumentat încălcările standardelor profesionale și de calitate, ale drepturilor membrilor comunității universitare și colaboratorilor.

Nu sunt permise dezinformarea, calomnierea, insultarea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din instituție de către membrii propriei comunități academice.

9. Respectul și toleranța

Universitatea Maritimă din Constanța promovează existența unei comunități academice și rezidențiale în cadrul căreia este respectată demnitatea și onoarea fiecăruia într-un climat liber de orice manifestare și formă de hărțuire, exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare.

Universitatea promovează o atitudine tolerantă în raporturile academice, respectând diferențele de opinie și de credințe. Nu sunt permise manifestările misogine, rasiste, șovine, xenofobe, homofobe și hărțuirea sexuală.

10. Bunăvoința și grija față de membrii comunității academice

Universitatea Maritimă din Constanța consideră dezirabile bunăvoința și grija față de membrii comunității universitare.

Sunt astfel încurajate aprecierea, mândria și recunoștința față de cei merituosi, empatia, compasiunea, sprijinul față de cei aflați în nevoie, amabilitatea, politețea, altruismul, înțelegerea, solidaritatea, sollicitudinea, promptitudinea și optimismul față de toți membrii comunității academice. Totodată, sunt descurajate și declamate indezirabile comportamentele care denotă invidie, cinism, vanitate, lipsă de amabilitate, dezinteres.

Universitatea este recunoscătoare față de toți cei care, în situații de crize sau calamități sunt dispuși la autosacrificiu.

Memorandum explicativ Proiect

1. Libertatea academică

Universitatea Maritimă din Constanța nu trebuie să cedeze presiunilor spre ascundere și obediență la care poate să fie supusă, mai ales de către puterea politică.

Universitatea nu face rabat de la standardele științifice și etice și nu fabrică rezultate sau cunoaștere denaturată, dictate de eventualii finanțatori.

Libertatea academică nu se manifestă în context ideal. Ea poate fi îngădită de existența unor valori culturale general împărtășite, a căror abordare trebuie să se realizeze în mod rațional și democratic. Libertatea academică nu poate fi folosită drept pretext pentru respingerea nejustificată a criticilor științifice și etice.

Credințele religioase, atașamentele politice, alte categorii de credințe sunt, în spațiul universitar laic, o problemă privată a membrilor comunității academice. Ele nu pot să fie impuse altora, prin abuz de putere și autoritate.

Nimeni nu are dreptul să manipuleze, îndoctrineze și să educe dogmatic în interiorul spațiului universitar¹ și, prin aceasta, să încalce dreptul studenților, cadrelor didactice sau cercetătorilor la obiectivitate în cunoaștere și la formare științifică adecvată domeniului de studii.

Membrii comunității academice au libertate în selectarea și discutarea subiectelor relevante, în examinarea critică a valorilor, normelor, instituțiilor și practicilor sociale în spiritul onestității intelectuale și al responsabilității pentru producerea și răspândirea cunoașterii.

Denaturarea conținutului științific al cursurilor, fabricarea rezultatelor cercetării în sensul obedienței față de grupări politice, religioase, economice etc. trebuie pedepsită, în funcție de gravitate.

Libertatea personală se reflectă și în protejarea dreptului la viață privată și confidențialitate.

Protejarea dreptului la confidențialitate

Personalul didactic și administrativ are obligația să respecte confidențialitatea în problemele care țin de viața privată a membrilor comunității universitare, să nu dea informații decât cu autorizația decanatului sau rectoratului și numai când există motive îndreptățite.

Această regulă este valabilă, de asemenea, în privința cererilor personale referitoare la păstrarea confidențialității în privința statutului civil, orientării sexuale sau disabilităților ascunse, domiciliului, apartenenței politice, religioase etc.

Membrii personalului care au acces la documente și informații trebuie să aibă grijă să mențină caracterul confidențial și privat al unor astfel de informații și să protejeze persoanele care nu doresc ca aceste informații să devină publice. Membrii universității trebuie să mențină caracterul privat al solicitărilor de confidențialitate. Dosarele personale sunt confidențiale. Încălcarea confidențialității se sancționează.

¹ Cu excepția învățământului teologic

2. Autonomia personală

Exercitarea autonomiei personale în spațiul universitar înseamnă posibilitatea de a alege individual, în cunoștință de cauză, programele de studiu și cercetare, traseele de carieră academică, oportunitățile, nivelul de excelență la care cineva dorește să acceadă.

Toate informațiile de importanță pentru membrii comunității academice și pentru publicul larg, în special în ceea ce privește standardele academice, programele de studiu și cercetare, evaluarea, accesul și promovarea (prin admitere, angajare, contractare), membrii corpului profesoral și elementele relevante din CV-ul profesional al acestora, membrii conducerii universitare și CV-urile acestora, structura universității, cercetarea universitară, baza materială, serviciile sociale etc. vor fi puse în mod egal și în timp util la dispoziția tuturor celor interesați, pentru ca aceștia să poată alege în cunoștință de cauză în privința studiilor și profesiei. Aceste informații trebuie publicate pe paginile web ale universității.

Încălcarea autonomiei personale conduce la sancțiuni.

3. Dreptatea și echitatea

3.1. Principiul nediscriminării și egalității de șanse

Discriminarea în mediul academic reprezintă tratamentul inegal al unei persoane, tratament care urmărește sau conduce la încălcarea ori limitarea drepturilor persoanei respective pe baza sexului, rasei, vârstei, dizabilității, orientării sexuale, a naționalității, etniei, religiei, categoriei sociale, stării materiale sau mediului de proveniență.

În spiritul acestui cod, acțiunea afirmativă² pe criterii de sex, rasă, vârstă, dizabilitate, etnie, naționalitate, zonă de proveniență, stare materială, mediu de proveniență este permisă și, în anumite situații, încurajată, tocmai pentru asigurarea egalității de șanse. Universitatea asigură transparența în privința accesului oricărei persoane vizate de astfel de politici.

Discriminarea poate avea forme indirecte atunci când reguli și practici neutre în raport cu criteriile menționate de acest cod (de exemplu, sex, rasă, vârstă, dizabilități, orientare sexuală, naționalitate, etnie, religie ș.a.m.d.) defavorizează de facto anumite persoane în funcție de unul sau mai multe dintre aceste criterii. Un exemplu elocvent vizează discriminarea de sex indirectă, în condițiile în care, deși majoritatea absolvenților sunt actual absolvenți, și în care învățământul superior se feminizează, posturile de decizie în universități sunt prin excelență ocupate de bărbați, pozițiile academice înalte de asemenea (profesori universitari, conducători de doctorate). Aceasta este o formă de segregare verticală frecventă în universitățile românești.

Discriminarea directă se sancționează potrivit legii. Discriminările indirecte sunt sancționate instituțional, în funcție de gravitate.

² Termenul **acțiune afirmativă** denotă avantajarea persoanelor din grupuri defavorizate pe unul sau mai multe dintre criteriile menționate, în scopul corectării nedreptăților din trecut față de membrii acestui grup, precum și cel al creșterii accesului membrilor grupului la educație și creșterii șanselor lor în competiția profesională.

3.2. Eliminarea conflictelor de interese

Personalul didactic (inclusiv membrii conducerii universității și a tuturor structurilor sale) și nedidactic trebuie să ia măsurile necesare în scopul de a evita sau soluționa adecvat situațiile în care pot să apară conflicte de interese care ar putea compromite, direct sau indirect, îndeplinirea îndatoririlor lor. Conflictele de interese decurg din intersectarea mai multor tipuri de relații sau poziții, de natură să afecteze judecățile și evaluările corecte și acțiunile membrilor comunității. Ele pot duce la practici precum favoritismul și nepotismul, la aplicarea unor standarde duble în apreciere și evaluare, ori la acte de persecuție sau răzbunare, pe care universitatea le repudiază.

Conflictele de interese pot fi de multe tipuri, printre care:

3.2.1. Conflicte care decurg din relațiile personale

Următoarele situații constituie încălcări ale eticii academice:

- cazurile în care din comisiile de evaluare (la examene de admitere, licență, disertații, doctorat) precum și la acordări de granturi, angajare sau promovare, evaluarea performanței academice și manageriale, audit etc. fac parte persoane aflate într-o relație de rudenie de gradul I și II cu candidații sau persoanele ce urmează a fi evaluate;
- cazurile în care cadrele didactice își supervizează în mod direct rudele de gradul I și II, în vederea examenelor de licență, master, doctorat, sau orice alte forme de studii.

Situațiile cu potențial ridicat de a genera un conflict de interese trebuie să fie evitate, acolo unde este posibil³:

- cazurile în care un cadru didactic își evaluează rudele sau alte persoane cu care are relații personale de natură să le influențeze conduita academică (de ex. conflicte prezente sau trecute, relații erotice sau obligații profesionale sau personale de alte natură);
- cazurile în care din organismele de evaluare (la examene de admitere, acordări de granturi, angajare sau promovare, salarizare, premiere, alegeri etc.) fac parte persoane care pot fi influențate de orice alte relații personale, inclusiv de natură financiară, cu candidații (meditații private, relații de afaceri, obligații din trecut).

Persoana aflată în conflict de interese trebuie să se abțină de a fi membru al comisiei de evaluare sau supervizare, iar dacă refuză, să fie recuzată de către ceilalți membri ai comisiei.

3.2.2. Conflicte care decurg din rolurile multiple

Acest tip de conflict de interese poate să apară atunci când o persoană deține roluri multiple în instituția academică, astfel încât relațiile presupuse de un anumit rol să fie de natură să afecteze deciziile sale în altă capacitate. De exemplu, atunci când o persoană care ia decizii cu privire la împărțirea granturilor de cercetare sau a altor resurse și se află

³ Prin sintagma „**acolo unde este posibil**” se au în vedere doar examenele curente, nu cele de admitere, licență, disertație, bacalaureat, concursuri de post. În situațiile în care cazurile menționate nu pot fi evitate (când persoanele care evaluează și care se găsesc într-un conflict de interese sunt singurele abilitate să realizeze evaluarea) este necesară numirea unui terț care să supravegheze sau verifice examenul.

Într-o echipă care solicită finanțare, ea ar putea să nu judece obiectiv toate criteriile relevante ale echipelor competitori.

3.2.3. Conflicte care decurg din interesele materiale

Această categorie de conflicte de interese privește relațiile unui membru al universității cu membri ai societăților comerciale sau alți furnizori de servicii cu care instituția de învățământ superior întreține relații de colaborare. Se recomandă ca, în asemenea cazuri, persoanele care au interese materiale în firmele sau organizațiile respective (sau au rude apropiate cu astfel de interese materiale) să nu participe la negocierea relațiilor dintre acestea și universitate.

Angajarea studenților cu remunerație sau pentru diversele forme de practică academică într-o societate comercială sau asociație de orice tip în care cadrele didactice evaluatoare dețin un interes material, personal sau profesional, nu trebuie să afecteze evaluarea performanțelor academice ale celor dintâi.

3.2.4. Conflicte care decurg din colaborările externe sau alte angajamente

Colaborările externe sau alte obligații profesionale externe ale personalului didactic și administrativ al universității nu trebuie să afecteze îndeplinirea integrală a sarcinilor profesionale ale acestora.

Neaplicarea acestui principiu atrage sancțiuni proporționale.

3.3. Prevenirea și combaterea corupției

Vicierea climatului universitar poate avea drept sursă principală corupția. Aceasta generează tratament inechitabil, nedreptăți și favoritisme, subminează aplicarea principiului meritului și creează suspiciune și neîncredere în valoarea diplomelor și competența profesională a absolvenților.

Prin corupție nesancționată, devenită endemică, se poate ajunge la o cultură instituțională coruptă. De aceea universitatea trebuie să contracareze acest fenomen și să pedepsească pe cei care îl promovează.

Unele acte de corupție nu sunt prevăzute în legi, dar fac parte din categoria celor care se înscriu în "capturarea" universității sau a facultății, departamentului etc. de către persoane sau grupuri de interese care dețin puterea și distribuie clientelar resursele materiale: dotări, salarii, prime, burse, resursele de educație și cercetare.

Universitatea sancționează sever din punct de vedere instituțional atât actele evidente de corupție: mita și tentativa de mituire (în bani sau servicii), cât și pe cele mai puțin evidente, dar la fel de nocive: traficarea clientelară (cumpărarea și vânzarea în bani sau contraservicii) a examenelor sau concursurilor pentru ocuparea posturilor, inclusiv practicarea intervențiilor ierarhice sau colegiale etc.

Universitatea acceptă recomandările asumate de către profesioniști competenți și corecți în privința meritelor unei persoane, dar respinge orice recomandări informale sau presiuni legate de admiterea și evaluarea unei persoane aflate sub standardele solicitate și care nu poate intra onest în competiție.

Printre cele mai grave forme de corupție în mediul universitar se numără:

- traficarea examenelor de admitere și absolvire (vânzarea, cumpărarea, fabricarea sau substituirea de lucrări contra bani, servicii sau contraservicii);

- solicitarea de către membrii personalului universitar de bani sau alte foloase precum și tentative de mituire sau mituirea acestora, precum și cointeresarea în alte forme;
- solicitarea unor servicii personale, de orice tip, de la persoane care sunt sau urmează să fie în proces de evaluare, angajare, sau promovare, precum și oferirea unor astfel de servicii în schimbul indulgenței.

Astfel de acțiuni sunt deosebit de grave mai ales atunci când de satisfacerea lor se condiționează, în mod explicit sau implicit:

- oferirea serviciilor educaționale și/sau administrative acoperite de sarcinile persoanei respective ca membru al instituției de învățământ superior;
- favoritismul în procesul de evaluare, angajare sau promovare, sau la împărțirea sarcinilor didactice ori administrative.

Acceptarea de cadouri simbolice de către personalul universitar este legitimă doar atunci când este evident că nu este de natură să influențeze direct sau indirect procesul educațional, de evaluare, de angajare, sau de promovare.

Constituie abateri sancționabile de la etica universitară faptul de a oferi bani, cadouri sau servicii personale membrilor personalului universitar, atunci când acceptarea acestor cadouri / servicii are drept scop în mod explicit sau implicit:

- furnizarea serviciilor deja prevăzute în fișa postului unui angajat și pe care persoana care oferă bunul/serviciul are deja dreptul să le primească;
- influențarea procesului de evaluare, angajare sau promovare.

Este interzis favoritismul, indiferent de criteriile (prietenie, rudenie, afaceri, afiliere de orice tip etc.) în procesul de evaluare, angajare sau promovare, salarizare sau la împărțirea sarcinilor didactice sau administrative. Favoritismul nu se confundă cu preferința pe baze de competențe demonstrate.

Toate aceste cazuri vor fi sancționate.

Evitarea eventualelor suspiciuni de corupție

Universitatea Maritimă din Constanța, în scopul asigurării corectitudinii activității academice, ia următoarele măsuri:

- informarea corectă și la timp în privința criteriilor de admitere și de concursuri de orice tip;
- transparența sistemului de evaluare;
- respectarea tuturor termenelor limită impuse și a datelor de examene indiferent de circumstanțele particulare ale studenților, cu excepția celor pentru care aceștia furnizează în scris motivații, care se păstrează atașate la catalog (adeverințe medicale, situații personale grave etc.);
- păstrarea lucrărilor de examen/de laborator/referatelor pentru o perioadă de un an;
- informarea superiorilor ierarhici într-un mod cât mai formal asupra eventualelor conflicte de interese care nu pot fi evitate.

De asemenea, Universitatea Maritimă din Constanța nu permite ca din comisiile de concurs să facă parte medietarii, rudele, prietenii, persoanele cu care concurenții au relații de afaceri.

4. Meritul

Singurul criteriu de ierarhizare calitativă în Universitatea Maritimă din Constanța este cel al meritului. Acest criteriu de ierarhizare este definit de către Comisiile de Asigurare a Calității în colaborare cu catedrele, consiliile profesionale, rectoratul, reprezentanții studenților sau conducerea administrativă, după caz.

Responsabilitatea față de standardele de evaluare a meritului și de aplicare revine DAC, conducerii catedrelor și consiliilor facultăților și departamentelor, rectoratului.

Comisia de etică intervine mai ales atunci când aceste structuri nu asigură aplicarea principiului meritului în proiectarea și evaluarea activității universitare.

5. Profesionalismul

Profesionalismul universitar se caracterizează prin:

- Competență în exercitarea profesiei (**autoritate epistemică**).
- Credința în **autonomia** deciziilor profesionale și a exercitării profesiei (protejarea de amatorism, diletantism și impostură).
- **Identificarea** cu specialitatea și cu cei din același domeniu (cariera academică sau de cercetare devin elemente ale identității personale).
- **Dedicarea** față de cariera academică sau profesională pentru o parte semnificativă a vieții (prestigiul se capătă în timp, dar nu depinde decisiv de vechime).
- Obligația morală de a lucra **în serviciul studenților**, evitând implicarea emoțională excesivă (dar nu și empatia), arbitrarul și tratamentul preferențial nejustificat.
- Credința în capacitatea de **autoreglare** și menținerea colegială a standardelor profesionale.
- **Solidaritatea colegială și competiția loială** cu cei din aceeași universitate și domeniu.

Încălcarea cerințelor în aplicarea principiului profesionalismului denaturează producerea cunoașterii, formarea studenților în acest tip de valori, lezează comunitatea științifică și scade prestigiul profesiei universitare.

Dreptul la studii de calitate

Cadrele didactice, cercetătorii și doctoranzii au obligația profesională de a urmări evoluția cunoașterii în domeniului propriu. Aceștia au libertatea de a adera la o interpretare sau alta a domeniului, fără însă a impune acea orientare particulară studenților în procesul de predare, și fără să ignore eventualele infirmări ale orientării respective din cadrul domeniului.

Universitatea încurajează carierele academice și descurajează „turismul instituțional”, folosirea sa ca simplă sinecură de titlu și statut.

Universitatea încurajează schimburile academice și apreciază profesorii solicitați ca specialiști de excelență în alte universități și instituții, câtă vreme aceasta nu încalcă dreptul studenților de a studia și al universității de a funcționa și se dezvolta.

6. Onestitatea și corectitudinea intelectuală

Proprietatea intelectuală include invențiile și drepturile de autor pentru diferite categorii de lucrări.

Lipsa de onestitate academică semnifică toate tipurile de activități care împiedică educația, dezvoltarea cunoașterii, evaluarea corectă a performanței studenților, cadrelor didactice și altor categorii de angajați.

Exemplele mai frecvente sunt:

Înșelăciunea

Este fapta sau tentativa de a folosi sprijin neautorizat din partea unor persoane, folosirea unor materiale de documentare interzise în timpul examinării, copiatul. Asemenea fapte conduc la alterarea corectitudinii rezultatelor unei examinări sau evaluări.

Fabricarea datelor

Înseamnă, în principal, utilizarea unor date fictive într-o cercetare sau experiment, modificarea intenționată a datelor unui experiment sau unei cercetări, citarea unor articole inventate etc.

Modificarea datelor din dosarul personal de concurs sau angajare potrivit cerințelor concursului. Constituie înșelăciune și includerea în CV-ul personal a unor informații profesionale false.

Facilitarea înșelăciunii

Facilitează înșelăciunea orice persoană care oferă ajutor cuiva despre care știe că vrea să înșele o comisie de examinare: oferirea unei lucrări gata făcute, cu sau fără să solicite bani sau servicii pentru aceasta, substituirea unei persoane care urmează să fie examinată.

Avantajele obținute pe nedrept

Din această categorie fac parte: ascunderea informațiilor transmise de profesori față de colegi, împiedicarea unor colegi sau concurenți să se concentreze în scopul de a-i deranja la o examinare, sabotarea altora prin distrugerea unor materiale din bibliotecă.

Plagiatul

Plagiatul semnifică preluarea integrală sau parțială a unui material realizat de un alt autor, și prezentarea acestuia ca aparținând propriei persoane (fie într-o lucrare scrisă, de tipul referatelor, articolelor, tezelor de licență, experiment, etc. fie într-o prezentare orală).

Materialul asupra căruia se comite plagiat poate fi o carte sau o parte a unei cărți, un articol, o pagină de pe internet, un curs, o altă lucrare (în cazul referatelor, de exemplu, poate fi lucrarea unui coleg).

În elaborarea unei lucrări academice de orice fel sau a unei prezentări orale se va ține cont de distincția dintre parafrază și citare propriu-zisă. Prezentarea unui citat (text bloc dintr-un material străin) ca parafrază (revestirea ideii/argumentului unui autor), și anume fără utilizarea indicilor care semnaleză în mod convențional prezența unei citări (ghilimele, litere cursive, paragrafe distincte indentate etc.) constituie, de asemenea, plagiat.

Nu constituie plagiat folosirea unor sintagme sau definiții scurte, considerate de către comunitatea disciplinară ca făcând parte din fondul de noțiuni de bază, comune, al disciplinei respective. Cu toate acestea, având în vedere faptul că o atare apreciere presupune un grad de subiectivism, este recomandat ca autorii să își exercite discernământul și o atenție sporită în utilizarea unor asemenea sintagme sau definiții.

O acuzație de plagiat, pentru a fi validă, trebuie însoțită de dovada clară a plagierii, prin indicarea textului sau textelor din care s-a plagiat. Dacă materialul prezentat drept contribuție proprie, sau un fragment din acesta sunt identificate în rețeaua internet, acest lucru este suficient pentru a fundamenta o acuzație de plagiat.

Descoperirea comiterii fraudei intelectuale implică, în cazurile în care fraudă nu este direct sancționată de către cadrul didactic, sesizarea Comisiei de etică în vederea sancționării persoanei vinovate. Cazurile de plagiat comise de studenții aflați la prima abatere sunt de competența cadrelor didactice care le descoperă, numai prin excepție cazul fiind remis spre soluționare Comisiei de etică. Comisia de etică trebuie însă informată de fiecare dată, pentru a păstra sancțiunea în baza de date. Universitatea nu va permite aplicarea mențiunii de ‚plagiat’ în actele oficiale ale studenților (cum ar fi diplome de licență sau master, situația școlară sau foaia matricolă), dar va ține evidența sancțiunilor în dosarele personale ale studenților, cadrelor didactice etc. Dovezile despre incident se păstrează într-o bază de date care este consultată ori de câte ori un/o student/ă este acuzat/ă de plagiat.

Descoperirea unui al doilea furt intelectual în cazul aceluiași/aceleiași student/e poate implica exmatricularea acestuia/acesteia din facultate, fără posibilitatea de a se reînscris.

Toate prevederile de mai sus sunt valabile și în cazul furtului în cadrul examenelor scrise sau orale (copiat).

Poate constitui plagiat și:

- Întrepătrunderea dintre fragmentele de texte furate și munca proprie;
- Preluarea unui text fără referințe clare, cu modificarea unor expresii din text, și/sau inversarea unor paragrafe/propoziții/capitole;
- Omiterea marcajelor clare de citare în text, și menționarea lucrării sursă (carte, articol, alt referat, resursă web etc.) în bibliografia finală;

Plagiatul minor:

- Utilizarea greșită și involuntară a materialelor, citatelor, din ignoranță și lipsit de intenție, mai ales de către studenții din primul an.
- Utilizarea excesivă a surselor, însoțită de o cantitate neglijabilă de muncă proprie.
- Situația în care este plagiată o foarte mică parte din lucrare și când partea respectivă nu este determinantă în evaluare.

De obicei, sancționarea plagiatului minor este problema titularului/titularei de curs sau seminar. Ea este îndreptățită să întreprindă cercetarea și demonstrarea cazului și să sancționeze potrivit regulilor acceptate de către universitate. La primul caz minor, studentul primește de obicei atenționare și este sfătuit cum să procedeze în viitor. Cazurile minore sunt notate în dosarul personal, pentru evidență și pentru prevenirea repetării acestora.

Cazuri semnificative de plagiat

Acestea sunt fie cazuri de repetare a plagiatului minor, fie forme extinse de plagiat, mai ales plagiatul total. Sancțiunea poate merge de la scăderea notei până la exmatriculare, cu sau fără drept de reînscrisere în același an.

Plagiarea lucrărilor de diplomă sau a disertațiilor de master se sancționează cu anularea examenului. În cazul în care plagiatul este total, persoana respectivă nu are drept de reînscrisere la examen.

Toate tipurile de cazuri sunt notate în dosarul personal al studentului, dar nu în suplimentul de diplomă.

Plagiatul în cazul doctoranzilor și cadrelor didactice

În aceste cazuri se presupune că persoana este academic formată și gradul de ignoranță în privința regulilor este scăzut. Din acest motiv, analiza cazului trebuie făcută de

către specialiști, în colaborare cu Comisia de etică. Persoana care comite plagiat minor sau involuntar primește direct avertisment, nu atenționare. În cazul plagiatului semnificativ, a celui major extins, pedepsele merg până la retragerea dreptului de practică sau exmatricularea de la doctorat fără drept de reînscrisere. În cazul publicării unei lucrări plagiare, universitatea dă curs prevederilor legii.

7. Transparența

Transparența presupune accesul la informații atât în ceea ce privește admiterea, evaluarea, angajarea și promovarea, cât și în privința surselor de finanțare sau de cercetare și criteriilor după care se iau deciziile instituționale în Universitate. Toate aceste informații trebuie să fie publicate pe pagina web a universității.

Transparența la admitere, evaluare, angajare și promovare

Angajarea și promovarea personalului academic și administrativ se fac pe baza meritelor relevante ale candidaților pentru postul respectiv, respectându-se principiile nediscriminării și egalității de șanse. Universitatea acordă candidaților pentru admitere, angajare, promovare, gradație salarială, premiere, un tratament corect și egal și cultivă diversitatea în mediul academic prin măsuri pozitive adresate categoriilor defavorizate sau subreprezentate, fără încălcarea principiului meritului. Se vor prevedea suficient de multe criterii de departajare pentru a evita situația de egalitate. La limită, pentru performanțe egale este preferată persoana din categoria defavorizată.

Studentii au acces la informațiile referitoare la criteriile de evaluare la examene, colocvii etc., încă de la începutul fiecărui curs (seminar, laborator etc. inclusiv cele de licență, disertație, doctorat), precum și la explicații privind notele obținute.

Criteriile de selecție pentru angajare și promovare trebuie să fie definite cu claritate și să corespundă viitoarelor atribuțiuni ale persoanei evaluate. Scoaterea postului la concurs va respecta prevederile legale.

Interviurile sau examenele de promovare nu trebuie să conțină întrebări privind relațiile personale și viața privată a candidaților, statutul civil, sau istoriile personale (cu excepția celor privind strict parcursul academic sau parcursul profesional). Organismele de evaluare vor oferi informații clare pentru toți candidații privind particularitățile poziției scoase la concurs, inclusiv programul special necesar exercitării postului, necesitatea unor deplasări frecvente ș.a.m.d.

Transparență în utilizarea resurselor materiale

Fondurile puse la dispoziție pentru învățământ, cercetare, administrare, de către universitate sau de către terți (instituții publice naționale și internaționale, fundații, persoane fizice, firme etc.) trebuie utilizate în strictă conformitate cu scopurile și regulile în funcție de care au fost acordate.

Universitatea solicită membrilor ei, (în special cadrelor didactice și cercetătorilor) ca în cercetările și publicațiile lor să menționeze, în mod expres, sprijinul material acordat de universitate sau de alte organizații, instituții, firme sau persoane fizice pentru realizarea cercetării sau publicației respective.

8. Responsabilitatea

Principiul responsabilității personale și profesionale impune evitarea comportamentelor de natură a provoca rău unei alte persoane și, totodată, adoptarea unui comportament respectuos în scopul menținerii unui climat adecvat mediului academic.

Persoanele cu funcții de conducere au datoria de a crea condițiile necesare exercitării drepturilor celor a căror dezvoltare profesională depinde de ei.

Responsabilitatea se manifestă față de studenți, față de subordonați, de angajați; ca responsabilitate colegială, responsabilitate față de persoanele și instituțiile cu care universitatea are relații, precum și față de comunitatea mai largă: locală, regională, internațională.

Atitudinile critice, dezacordul față de valorile sau acțiunile unei persoane sau grup, care nu sunt însoțite de comportamente care pot fi considerate agresive sau insultătoare, în sensul definit de etica universitară, sunt acceptate și încurajate în scopul progresului în înțelegere, cunoaștere și dezvoltare.

Membrii comunității universitare au dreptul moral la critică și insubordonare, exprimate public, dacă au argumente și probe că sunt încălcate standardele științifice, pedagogice, etice sau legale. În acest context, prin „public” înțelegem: în cadrul ședințelor de catedră și de consiliu, al organizațiilor și întrunirilor studențești, în Senatul universității și, dacă la aceste niveluri problemele întemeiat criticate nu primesc un răspuns adecvat sau o soluție, membrii comunității academice au dreptul moral să externalizeze criticile, fără să suporte represalii și persecuții.

Fac excepție de la etapizarea de mai sus: comunicările, conferințele, cercetările care au ca scop analiza funcționării universităților și programelor de studii. Acestea sunt, prin natura lor, publice în sens larg. Ele nu scutesc autorii de responsabilitate față de veridicitatea și corectitudinea informațiilor și de sancțiuni pentru denigrare, răspândirea de informații false și calomnii.

Membrii personalului didactic, în calitate de simpli cetățeni, au dreptul la comentarii publice. Dacă aceste comentarii nu fac parte din aria lor de competență profesională, ei trebuie să precizeze clar că fac aceste comentarii în nume personal.

Sunt supuse sancționării: dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din propria instituție și din alte instituții universitare, de către membrii propriei comunități academice.

9. Respectul și toleranța

Universitatea Maritimă din Constanța promovează un mediu academic adecvat studiului și cercetării, deschis în egală măsură tuturor membrilor comunității universitare. Mediul academic cultivă valorile raționalității și schimbului de argumente, ale autonomiei și responsabilității individuale. Păstrarea unui mediu academic adecvat presupune respect reciproc, toleranță și cooperare între toți membri comunității academice, precum și între aceștia și colaboratorii lor externi.

Respectul față de ceilalți presupune ca disputele să se rezolve prin argumente raționale și nu prin utilizarea unor tipuri de limbaj verbal (cuvinte, etichetări, stil și ton) sau limbaj al trupului, sau acțiuni care reprezintă atacuri la persoană.

Hărțuirea

Universitatea Maritimă din Constanța nu îngăduie nici o formă de hărțuire în mediul academic⁴.

Hărțuirea în forme precum: misoginismul, sexismul, rasismul, șovinismul, xenofobia, homofobia, hărțuirea în privința convingerilor religioase sau politice este incompatibilă cu politica privind egalitatea de șanse. Hărțuirea anulează respectul pentru dreptul personalului și studenților la un tratament corect și respectuos. Intimidarea și hărțuirea

⁴ Regulament de ordine interioară, Articolul 26.

conduc la crearea unui mediu ostil, care neagă participanților la viața comunității rolul de parteneri și le îngrădește opțiunile.

Hărțuirea reprezintă comportamentul degradant, intimidant sau umilitor care urmărește sau conduce la afectarea gravă a capacității unei persoane de a-și desfășura în mod firesc activitățile profesionale și de studiu, sau de a-și exercita drepturile. Hărțuirea constă, de regulă, într-un comportament repetat (amenințări fizice și / sau verbale, critici umilitoare, avansuri sexuale etc.), dar poate consta și din acte singulare, atunci când acestea au o natură agresivă (de obicei de natură fizică).

Având în vedere faptul că multe dintre acțiunile de hărțuire (de exemplu urmăriri, telefoane insistente) au loc în afara universității, faptul că acestea nu au avut loc în spațiul universitar nu poate constitui un motiv pentru care s-ar situa în afara prevederilor prezentului Cod de etică.

Hărțuirea poate fi îndreptată împotriva unei persoane anume, sau poate consta în acte care creează un mediu academic ostil, conducând la afectarea gravă a capacității membrilor unui grup (de obicei femeile, minoritarii etnici sau rasiali, persoane cu dizabilități, persoanele cu orientare sexuală diferită de cea a majorității, minoritățile religioase) de a își desfășura activitățile academice sau de a își exercita drepturile individuale.

Atunci când este exercitată de către persoane cu funcții ierarhic superioare victimei, atunci când este exercitată de profesori asupra studenților, sau de evaluatori asupra persoanelor evaluate, hărțuirea presupune abuzul de putere, care constituie o circumstanță agravantă.

Persoanei care hărțuiește i se aplică, potrivit legii, sancțiunile disciplinare stabilite, în funcție de gravitate.

Hărțuirea sexuală

Comportamentele sexiste și expresiile misogine repetate și ostentative sunt, la rândul lor, forme de hărțuire. Mediul academic este și poate să fie afectat de hărțuire. Hărțuirea sexuală este adesea sursă și rezultat al discriminării pe criterii de sex.

Definirea hărțuirii sexuale:

Hărțuirea sexuală presupune avansuri sexuale nedorite, cerere de favoruri sexuale și alte manifestări verbale sau fizice de natură sexuală în cadrul cărora:

- supunerea sau respingerea la un astfel de comportament au legătură cu condiționarea instruirii, evaluării, angajării, promovării sau participării la activitatea universitară;
- un asemenea comportament afectează prin intimidare, ostilitate, ofensă, munca oricărei persoane, performanța sa academică, condițiile de viață, mediul de desfășurare a activității.

În situația în care cadrele didactice sau cadrele de conducere sunt supuse unor tentative de corupere sexuală de către studenți sau subordonați, se impune sancționarea vinovaților și reciproc.

Victimele hărțuirii sexuale pot să fie atât femeile, cât și bărbații, iar hărțuirea sexuală se poate manifesta între sexe diferite sau între persoane de același sex.

Exemple de hărțuire sexuală:

- insistența de a fi acceptat erotic sau sexual prin scrisori, telefoane sau acostare practică de o persoană față de alta, atunci când cea din urmă a precizat clar că nu dorește acest lucru;
- remarci cu încălcătură sexuală făcute în mod repetat de către o persoană aflată în conducere în fața subordonaților și, deși a fost atenționată să se oprească, acea persoană nu încetează;

- o studentă sau un student refuză să se întâlnească privat cu un cadru didactic și acest lucru afectează felul în care este notată, promovată la examen (aceleși lucru este posibil și în relațiile ierarhice între membrii personalului universității);
- cineva repetă sistematic enunțuri sexiste, glume cu conotații sexuale sau povestește fantezii sexuale, cei din preajmă neacceptând acest lucru, și protestând împotriva acestui fapt;
- cineva trimite altei persoane materiale pornografice și obscene nesolicitate sau nedorite;
- o persoană atinge fizic, cu conotații erotico-sexuale, o altă persoană, fără consimțământul celei din urmă.

Comisia de etică preia cazurile de hărțuire sexuală și cooperează cu un specialist. Universitatea face publice modalitățile de adresare și de rezolvare a unor astfel de plângeri.

Răspunsul la incidente

Atunci când o persoană se consideră victima unui act de hărțuire, se poate adresa printr-o reclamație Comisiei de etică, aceasta din urmă fiind în măsură să analizeze, să medieze și, eventual, să propună sancțiuni.

Confidențialitatea

Membrilor Comisiei de etică nu li se permite să dezvăluie aspecte cu privire la cazurile analizate, cu excepția situației în care s-a produs o lezare fizică sau psihică semnificativă, ca urmare a hărțuirii, fără permisiunea expresă a persoanei vătămate.

Comportamentul insultător

Mediul academic nu este compatibil cu manifestarea unor comportamente insultătoare, respectiv acte care aduc atingere onoarei ori reputației unei persoane prin cuvinte, gesturi ori prin orice alte mijloace ori prin expunerea la batjocură. Similar, în cazul în care se atribuie unei persoane un defect, boală sau infirmitate care, chiar reale de ar fi, nu ar trebui relevate⁵. Comportamentul insultător contravine eticii academice, atât atunci când intervine între persoane aflate la același nivel ierarhic, cât și între persoane aflate pe niveluri ierarhice diferite. Astfel de acte, orientate împotriva inferiorilor ierarhici, constituie o formă de abuz de putere. Repetarea unui astfel de comportament față de aceeași persoană sau același grup tinde să devină o formă de hărțuire.

Fermitatea și severitatea nu sunt comportamente insultătoare, decât dacă devin excesive și sunt dirijate sistematic și nedrept către aceiași oameni, transformându-se în acte de persecuție.

Universitatea sancționează astfel de cazuri.

10. Bunăvoința și grija față de membrii comunității academice

Universitatea încurajează ca dezirabile actele de bunăvoință și grijă față de membrii comunității academice și față de orice persoane sau grupuri aflate în nevoie. Bunăvoința și grija față de membrii comunității academice nu trebuie să submineze imparțialitatea în evaluare și nu pot să fie folosite ca pretext pentru părtiniri.

Bunăvoința și grija față de membrii comunității academice au un rol major în formarea unui mediu propice dezvoltării personale și profesionale.

⁵ Codul Penal, Articolul 205 - Insulta

Pot să fie sancționate: indiferența sistematică față de cererile studenților și cadrelor didactice, nepăsarea, în cazurile în care aceasta afectează major desfășurarea procesului de învățământ sau cercetare etc.